

УДК 614.46

САНІТАРНО-ЗАХИСНІ ЗОНИ — КОНТРОЛЬ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ!

Кліментьев І.М., Гавриленко М., Костромикін Ю.Ф.

Одеська міська санепідстанція

Проведено аналіз діяльності Одеської міської СЕС по дотриманню вимог щодо Організації санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами шкідливого впливу на довкілля та здоров'я населення.

Ключові слова: санітарно-захисні зони, здоров'я населення

За останні роки в Україні були закладені основи екологічного законодавства, здійснені структурні реформи у галузі природоохорони та використання природних ресурсів, розроблені принципи нової екологічної політики і механізми її реалізації.

Господарський комплекс міста, а це 1197 підприємств (2/3 з них складають об'єкти недержавної форми управління), потребує радикальної структурно-технологічної і організаційно-економічної модернізації. В економіці не виправдано висока питома вага галузей та виробництв важкої індустрії, що мало пов'язані з приморським розташуванням міста. Значна кількість промислових виробництв використовує зношені основні фонди і застарілі ресурсно-і енергоємні технології з низьким рівнем екологічної безпеки.

Одним із основних гігієнічних та медико-екологічних принципів забудови населених місць, створення здорових умов проживання, є планування зонувannya території і організація санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами шкідливого впливу на довкілля («Санітарно-захисні зони промислових підприємств», А. Кільдишова; «СЕС. Профілактика», 2007 р. - №3 стор. 72). Основою для встановлення санітарно-захисних зон є санітарна класифікація підприємств, виробництв та об'єктів, яка визначена «Державними санітарними правилами планування і забудови населених пунктів» №173-96. У відповідності до згаданої класифікації визначено 5-ть класів підприємств, виробництв і об'єктів у відповідності до напрямку діяльності та

нормовану санітарно-захисну зону для кожного класу – від 50 м до 1000 м.

Організація санітарно-захисних зон є одним з болючих питань для м. Одеси. До теперішнього часу триває поетапне виконання «Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки», затвердженої рішенням сесії Одеської обласної Ради від 17.09.00 р. №238-ХХ111. Обласною програмою враховані чинні рішення Одеського міськвиконкому від 31.08.1991 р. №239 «О проектировании и организации санитарно-защитных зон промышленных предприятий, расположенных на территории г. Одессы» та «Концепція розвитку м. Одеси» (схвалена рішенням Одеського міськвиконкому від 20.07.04 р. №380).

Виконання вказаного рішення Одеського міськвиконкому знаходиться під постійним контролем територіальних СЕС міста. По аналізу ситуації Одеська міська санепідстанція щорічно інформує керівництво міста та вносить пропозиції по вирішенню даного питання. При розробці поновленого генплану міста генеральному проектувальнику (АТ «Проектний та науково-дослідний інститут «Харківський промбудНДІпроект»») надавалась інформаційна допомога та вносились рекомендації. Заклади держсанепідслужби також щорічно інформують обласну санепідстанцію відносно положення на підконтрольній території.

Рішенням Одеського міськвиконкому від 31.08.1991 р. №239 передбачалась розробка комплексних загальновузлових проектів організації санітарно-захисних

зон. У т. ч. відносно 6-ти підприємств Приморського району (Центральний промвузол), 3-х підприємств «Застава-1» і 32-х «Застава-2» (Малиновський район), 31-го підприємства промвузлу «Пересип» і 1-го (ТОВ Одеський ливарний завод) з промвузлу «Куліндорово» (Суворовський район). Всього 73 підприємства. На теперішній час проекти організації санітарно-захисних зон (погоджені з держсанепідслужбою) мають: ПАТ «Стальканат-Сілур», АТ «Комбінат харчових концентратів», АТ «Чорноморполіграфметал», ТОВ «Пуск» (колишній скляний завод), АТ «Завод оздоблювальних матеріалів», АТ «Одескабель».

На даний час припинили існування та виробничу діяльність: завод «Красный октябрь» (Центральний промвузол), шиноремонтний завод («Застава - 1»), 13 підприємств «Застава - 2», та 17-ть підприємств промзони «Пересип».

Ряд підприємств промзони «Пересип» (завод опорів, автобаза тресту «Дунайводбуд», завод «Укрсільбудмеханізація», завод гумових технічних виробів), «Застава-2» (шкіроб'єднання ім. Леніна ТОВ «ТКТ», АТ «Одеський завод радіально-свердильних верстатів», АТП 15162, АТ «Оріон») та Куліндоровського промвузлу (завод «Центроліт») скоротили основну виробничу діяльність та здають в оренду колишні виробничі площі дрібним приватним підприємствам (з зміною напрямку використання приміщень на менш «шкідливу» діяльність за санітарною класифікацією).

Передбачалась розробка проекту організації санітарно-захисної зони і по 13-ти окремо розташованим підприємствам: 11 підприємств Малиновського району, два у Суворовському та одне у Приморському (дослідне підприємство Одеського політехнічного університету) районах.

Дане питання не потребує рішення відносно 12-ти підприємств:

- ліквідовані ділянки основного виробництва, відносно яких не витримувалась санітарно-захисна зона в АТ

«Краян» та на заводі керамічних виробів (Малиновський район),

- припинили діяльність у зв'язку з передачею площ в оренду при зміні технологічних процесів завод НДІ сталевого литва, АТ «Станконормаль», завод «Строммашина», шиномонтажний завод (ТОВ «Одін»), АТ «Холодмаш» (Малиновський район),
- ліквідована колишня суконна фабрика (АТ «Лазур», Суворовський район),
- розроблений та погоджений з облСЕС проект санітарно-захисної зони по АТ «Спецавтоматика», АТ «Точмаш» (Малиновський район),
- ПАТ «Лукойл-ОНПЗ» (нафтопереробний завод, вул. Шкодова гора, 1/1) погоджена з МОЗ України розрахункова санітарно-захисна зона.

До теперішнього часу відсутні проекти організації санітарно-захисної зони по масложиркомбінату, кондитерській фабриці, консервному заводу (Приморський р-н), АТ «Кисеньмаш», АТ «СОМ», автобазі зв'язку, АТ «Одеський завод поршньових кілець» (Малиновський район), автоцентру «КаМаЗ», головному підприємству АТ «Одеавторма» (Суворовський р-н). Адміністрацією вказаних підприємств дане питання не вирішується майже 20 років (термін скінчився у 1992 – 1995 рр.).

Підлягали виведенню з житлових територій міста до промвузлів або за межі міста 60 підприємств. У т. ч. 2 підприємства Київського, 18-ть підприємств Малиновського, 30 підприємств Приморського та 10-ть об'єктів Суворовського районів. Термін реалізації рішення протягом 1992 – 2000 рр.

Дане рішення виконано по 2-м підприємствам Київського району: експериментальний завод засобів автоматизації і приладобудування виведений до м. Іллічівськ у 1994 р.; цех плівки хімзаводу припинив існування з 2005 р. (згідно рішення Одеського міськвиконкому від 08.02.2005 р. дозволено розробку проекту автоцентру, проект погоджений держсанепідслужбою 25.04.2005 р.).

З 18-ти підприємств Малиновського району дане питання потребує рішення по 1-у об'єкту: асфальтобетонний завод (правонаступник МПП «Агрек»). Термін виконання скінчився у 1995 р. Перебазування передбачалось до промзони «7 км Овідіопольської дороги». Питання не вирішене адміністрацією навіть до 2010 р. на виконання листа Управління екобезпеки в Одеській області від 14.10.2004 р. №1691/1/25 про можливе подовження терміну перенесення виробництва.

З 30-ти підприємств Приморського району питання не потребує рішення відносно 29-ти об'єктів: ліквідовані 17 об'єктів; 2 підприємства не працюють за основною діяльністю (здають приміщення в оренду при зміні діяльності - ремонтно-механічний завод КП «Одесміськелектротранс», ювелірний завод; по 1-у (дзеркальний цех скляного заводу) змінено технологічний процес на менш шкідливий за санітарною класифікацією; по 7-ми виробничу діяльність перебазовано на ділянки основних виробництв; не працює тривалий час взуттєве об'єднання і питання поновлення діяльності не вирішується тривалий час; АТ «Завод ковальсько-пресових автоматів» у зв'язку з зменшенням потужностей та ліквідацією ряду технологічних процесів проект технічного впорядкування та безпечної експлуатації погоджено з МОЗ України у 2009 р.

Таким чином по Приморському району рішення не виконане по виробничому об'єднанню кондитерської промисловості (термін визначений рішенням до 2000 р. до «Застави-2»).

По Суворовському району наступне положення справ:

- ліквідовано колишню виробничу діяльність цеху картонажно-паперових виробів фабрики «Олімпія», заводу «Синтез», цеху Одеського меблевого комбінату, заводу «Винпром», цеху АТ «Дослідно-експериментальний ремонтно-механічний завод», промбазі АТ «Південьтеплоенерго-

монтаж»;

- скорочено технологічні процеси з ліквідацією ливарної та гальванічної ділянок на промбазі АТ «Кольормет»;
- тривалий час не використовуються склади тютюнової фабрики (ліквідовано головне підприємство у Приморському районі) і використання будівлі не визначене;
- припинено діяльність лінолеумного заводу «Більшовик».

Дане питання залишається не вирішеним по АТ «Промінь» (завод будматеріалів №2). Термін виконання скінчився у 2000 р., передбачалося виведення виробництва до с. Орловка Одеської області.

Таким чином, на теперішній час дане рішення потребує перегляду відносно визначення:

- поновленого терміну та уточнення надання поновлених площ по 3-м підприємствам (асфальтобетонний завод МПП «Агрек», виробниче об'єднання кондитерської промисловості, АТ «Промінь»);
- поновленого терміну розробки проекту організації санітарно-захисної зони по 9-ти підприємствам (масложиркомбінат, кондитерська фабрика, консервний завод, АТ «Кисеньмаш», АТ «СОМ», автобаза зв'язку, АТ «Одеський завод поршньових кілець», автоцентр «КаМаЗ», головне підприємство АТ «Одеавторма»).

Враховуючи викладену ситуацію по виконанню даного рішення та керуючись основними гігієнічними та медико-екологічними принципами забудови населених місць, Одеська міська санепідстанція запропонувала керівництву міста доручити перегляд рішення Одеського міськвиконкому від 31.08.1991 р. №239 Управлінню архітектури і містобудування та Управлінню земельних ресурсів Одеської міської ради відносно поновлення термінів та ділянок для відповідних підприємств.

Чекаємо нових рішень.

Література

1. «Санітарно-захисні зони промислових підприємств», А. Кільдишова; стор. 72 №3 «СЕС. Профілактика» за 2007 р.;
2. Рішення Одеського міськвиконкому від 31.08.1991 р. №239 «Про проектування та організацію санітарно-захисних зон промпідприємств, розташованих на території м. Одеси»;
3. «Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки», затв. рішенням сесії Одеської обласної ради від 17.09.2000 р. №238-XXIII»;
4. ДСП №173-96 «Державні санітарні норми і правила планування і забудови населених пунктів» від 19.06.1996 р. №176 (із змінами, внесеними згідно наказу МОЗ України від 31.08.2009 р. №653, від 02.07.2007 р. №362);
5. «Концепція розвитку м. Одеси», затв. рішенням Одеського міськвиконкому від 20.07.2004 р. №380;

Резюме

САНИТАРНО-ЗАЩИТНЫЕ ЗОНЫ — КОНТРОЛЬ ПРОДОЛЖАЕТСЯ!

Климентьев И.Н., Гавриленко М., Костромькин Ю.Ф.

Проведен анализ деятельности Одесской городской СЭС по соблюдению требований Организации санитарно-защитных зон от объектов, которые являются источниками вредного воздействия на окружающую среду и здоровье населения.

Ключевые слова: санитарно-защитные зоны, здоровье населения

Summary

SANITARY PROTECTION ZONE — CONTROL CONTINUES!

Klimentyev I.N., Gavrilenko M., Kostromykin Yu.F.

The analysis of the Odessa City Sanitary and Epidemiological Service to comply with requirements of the buffer zones of the objects that are sources of harmful effects on the environment and human health.

Keywords: Sanitary protection zones, health

Впервые поступила в редакцию 25.06.2012 г.

Рекомендована к печати на заседании

редакционной коллегии после рецензирования

УДК 613.6:625.8

ГИГИЕНА ТРУДА ПРИ РАБОТЕ С ПРОТИВООБРАСТАЮЩИМИ ПОКРЫТИЯМИ

Пыхтеева Е.Г., Большой Д.В., Басалаева Л.В., Ляшенко К.И., Третьяков А.М.

Украинский НИИ медицины транспорта, г. Одесса

В работе проанализированы условия труда и проведена оценка их влияния на состояние здоровья работников дока Ильичевского судоремонтного завода при работе с судовыми противообрастающими покрытиями. Исследован воздух рабочей зоны и проведен расширенный анализ мочи рабочих (биохимический, элементный, газохроматографический).

Ключевые слова: противообрастающее покрытие, тяжелые металлы, металлотионин, моча

Борьба с биологическим обрастанием подводной части корпуса судна остается одной из актуальных задач су-

довладельцев, поскольку при обрастании возрастает сопротивление воды и увеличивается масса судна, что приводит к